

Osayleiskaavan arvokkaiden luontokohteiden kuvaukset

Tässä liitteessä on kuvattu osayleiskaavassa esitetyt arvokkaat luontokohteet sekä niiden kaavamerkinnät. Merkinnät perustuvat luontotyyppien uhanalaisuuteen (Kontula ym. 2018), luonnontilaisuuteen ja edustavuuteen sekä niiden asemaan lainsäädännössä. Arvokkaisiin luontokohteisiin sisältyy myös harvinaisten ja uhanalaisten lajien esiintymiä. Lisäksi niissä on huomioitu kohteen kuuluminen tärkeän viheryhteyden alueelle.

Erittäin uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan tyräkkitarhakääriäisen esiintymät kaava-alueen eteläisillälounaisilla merenrannoilla ovat vaarassa, jos niille osoitetaan rakentamista. Rantojen suojelu Tavistholmenissa-Korsholmenissa on lajille tärkeää, koska toisaalla kaava-alueella sijaitsevista esiintymistä säilyy rakennusoikeus riippumatta osayleiskaavan ratkaisusta. Luonnonsuojelualueen perustaminen Korsholmeniin turvaisi luontoarvoja hyvin monipuolisesti.

Viitasammakon kutualueena Valkolampi muodostaa selvästi rajattavan lisääntymisalueen, jota koskee luonnonsuojelulain 49 §:n perusteella hävittämis- ja heikentämiskiello. Myös lampea ympäröivä kostea- ja tuorepohjainen maasto tulee säilyttää nykyisessä laajuudessaan. Siinä ei pitäisi tehdä kuivattavia toimenpiteitä, kuten ojituksia tai voimakkaita hakkuita, sillä ne vaikuttavat epäedullisesti lajin elinmahdollisuuksiin. Marbäckeniissä pitäisi säilyttää ojan nykyinen virtausnopeus, koska voimakkaampi virtaus heikentäisi viitasammakon kutumahdollisuuksia paikalla. Myös kohteen rantapuusto on hyvä säilyttää.

Jos Wermundsenin & Mäkelän (2020) raporttoimilla mahdollisilla lepakoiden lisääntymis- ja levähdysalueilla ilmenee muutospainetta, lepakoiden läsnäolo näissä kohteissa on tutkittava.

Osayleiskaavassa on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita seuraavin merkinnöin:

luo-1 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella sijaitsee LSL 29 § mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä. Alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu.

luo-2 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella sijaitsee LSL 47 § mukainen erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikka. Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

luo-3 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella sijaitsee arvokkaita tai uhanalaisia luontotyyppisiä, jotka suojataan seudun monimuotoisuuden vuoksi. Alueen luontoarvoja on suojeltava mahdollisuuksien mukaan.

luo-4 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella sijaitsee lepakoille soveltuvia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, lepakoiden merkittäviä elinympäristöjä ja merkittäviä EUROBAT metsästysalueita. Alueen rajaus on ohjeellinen. Lepakoiden elinympäristöjä on suojeltava mahdollisuuksien mukaan.

luo-5 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitetun eläinlajin (viitasammakko) lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

W/s Vesialue, jolla sijaitsee VL 11§ mukainen suojeltu vesiluontotyyppi (flada), jonka luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

SL Luonnonsuojelualue

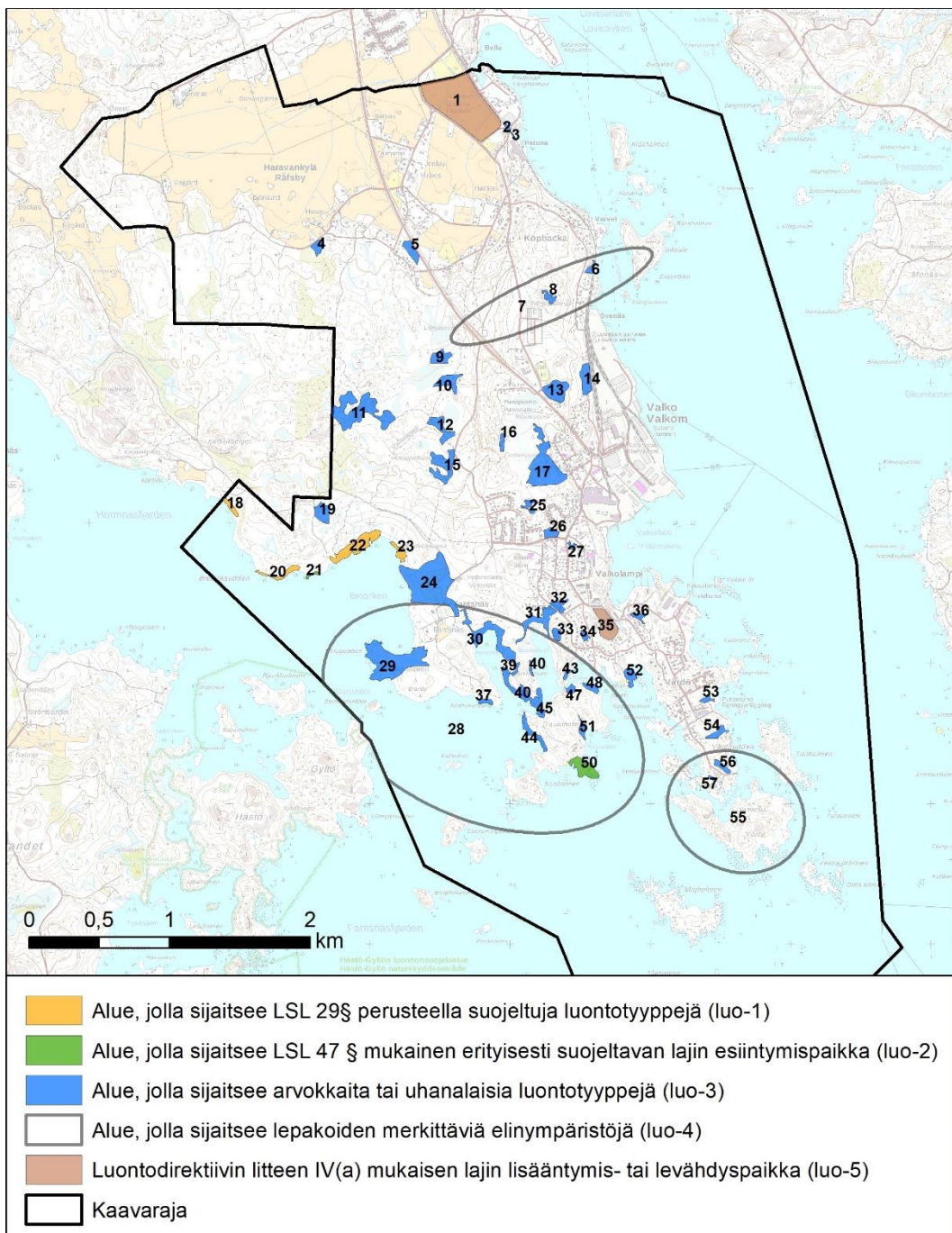
Uhanalaisuusluokista käytetään vakiintuneita lyhenteitä:

- LC = elinvoimainen
- NT = silmälläpidettävä

- VU = vaarantunut
- EN = erittäin uhanalainen
- CR = äärimmäisen uhanalainen
- DD = puutteellisesti tunnettu
- RT = alueellisesti uhanalainen

Lajien ja luontotyyppien uhanalaisluokka on osoitettu yhdellä luokituksella (esim. NT), joka osoittaa silloin kyseisen lajin tai luontotyypin kansallisen luokituksen tai kahdella luokituksella (esim. NT/VU), jolloin ensimmäinen luokitus osoittaa kyseisen lajin tai luontotyypin kansallisen luokituksen ja jälkimmäinen kyseisen lajin alueellisen luokituksen.

Kohteiden kuvaukset ja kaavamerkinnot

1. luo-5. Ls 49§

Marbäcken: luontodirektiivin liitteen IV, Ls 49§ lajin, viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalue.
Lillängarna: Linnustollisesti arvokas kohde.

2. luo-3

Patunan tasoristeyksen ruderaatti. Kasvistoltaan erityinen kohde.

3. luo-3

Patunan tasoristeyksen ruderaatti. Kasvistoltaan erityinen kohde.

4. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Kosteat runsasravinteiset lehdot VU/VU
Puusto monilajinen: tuomi (*Prunus padus*), harmaaleppä (*Alnus incana*), tervaleppä (*A. glutinosa*), rauduskoivu, pihlaja (*Sorbus aucuparia*) ja haapa (*Populus tremula*) ovat runsaita. Koivuissa hyvin järeitä yksilöitä, myös tervalepät pitkälle varttuneita. Järeää lahpuuta tavataan melko runsaasti. Metsä eteläosassa aukkoinen. Pensaskerros hyvin kehittynyt. Ruohoista runsasta ravinteisuutta ilmentävät nokkonen (*Urtica dioica*), rönsyleinikki (*Ranunculus repens*), karhunputki (*Angelica sylvestris*), vuohenputki (*Aegopodium podagraria*) ja kyläkellukka (*Geum urbanum*). Jättipalsami (*Impatiens glandulifera*) on levinnyt kohteelle. Itäosassa vanhoja oja.

5. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Kosteat runsasravinteiset lehdot VU/VU, (kosteat keskirasvinteiset lehdot NT/NT, tuoreet keskirasvinteiset lehdot VU/VU)

Lehto on muuten lehtipuuvaltainen, mutta paikalle on istutettu kuusentaimia. Lehtipuusto on pääasiassa varttunutta, paikoin tiheikköistä. Puulajeista haapa, pajut (*Salix* spp.), tuomi ja koivu ovat runsaita, lisäksi tavataan tervaleppää, pihlajaa ja vaahteraa (*Acer platanoides*). Lahpuuta esiintyy kohtalaisia määriä. Pensaskerroksessa runsaasti vadelmaa, lisäksi punaherukkaa. Nurmilauha muodostaa paikoin tiheästi mättäitä. Vanhat ojat halkovat lehtoa. Erityisesti omakotitalojen lähellä on runsaasti roskia. Länsiosassa esiintyy hieman tuoretta lehtoa.

6. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Kosteat keskirasvinteiset lehdot NT/NT, (tuoreet keskirasvinteiset lehdot VU/VU)
Alin osa kosteaa, ylempänä vähän myös tuoretta lehtoa. Metsä on pääasiassa lehtipuuvaltaista, nuorta ja melko tiheäkasvuista. Lähellä rataa kasvaa varttuneita tervaleppiä ja joitakin vanhoja kuusia. Kenttäkerroksen kasvillisuus ei erityinen, mörimmällä osuudella tavataan soreahiirenporrasta. Etelärajalla kulkevan pikkutien läheltä on otettu maa-ainesta.

7. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Karut poronjäkälä-sammalkalliot LC/NT
Ominaispiirteet samankaltaisia kuin kohteella 29. Kalliolla esiintyy pienialaisesti kalliokettoa. Kasvillisuus on laajalti talloutunut ja pois kulunut.

8. luo-4. Ls 49§

Köpbäckan merkittävä lepakkoalue. Merkittävä alue jolla sijaitsee lepakoiden tärkeä ruokailualue, sekä lepakoilta soveltuvia lisääntymis-, levähdys- ja talvehtimispaikkoja. Rajaus on ohjeellinen, koska mm. metsänhoito vaikuttaa lepakoiden elinympäristöön niin että tarkat aluerajaukset saattavat muuttua nopeasti. Svännäsintien varrelle sijoittuva metsän avohakkuu on muuttanut selvästi lepakoiden elinympäristöä aiempiin selvityksiin verrattuna, mutta lepakoiden päiväpiiloiksi ja talvehtimiseen soveltuvat louhikot ovat säilyneet ko. alueella. Alueet rajauksen sisällä ja sen läheisyydessä, tulee lepakoiden elinympäristö huomioonottaa suunniteltaessa maisemaan ja luontoon liittyviä toimenpiteitä.

9.luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet kuivahkot kankaat VU/EN, (varttuneet kuivat kankaat VU/VU) Männyn joukossa kasvaa vähän kuusta. Puusto on melko väljästi ja epätasaisesti jakautunut sekä vajaasti erikäisrakenteinen. Vanhoja puuyksilöitä esiintyy harvakseltaan. Järeää lahoppuuta tavataan kohtalaisesti.

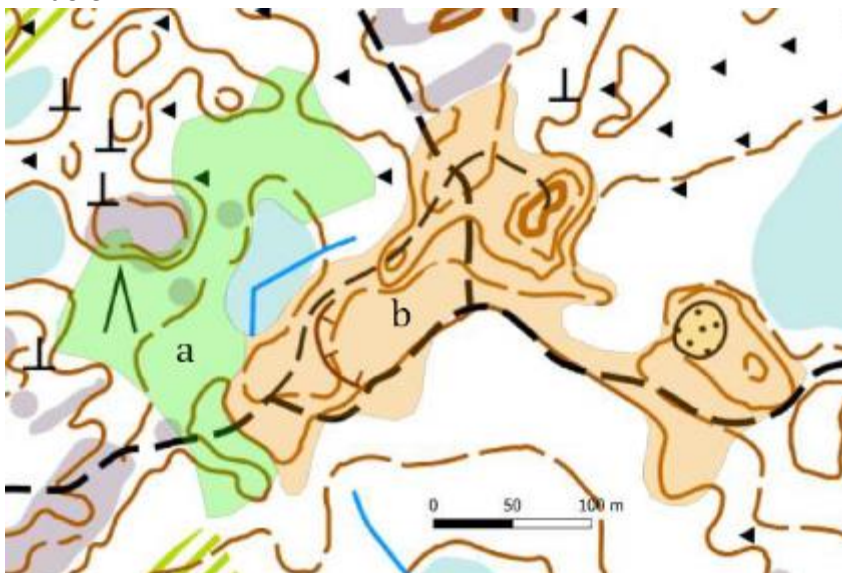
10. luo-3

Luonnontilaisen kaltaista metsää tärkeän ekologisen verkoston alueella.

Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet kuivahkot kankaat VU/EN, (varttuneet kuivat kankaat VU/VU, varttuneet havupuuvalliset tuoret kankaat NT/VU)

Pääasiassa kuivahkoa kangasta, laikuittain kuivaa kangasta, ja länsipäässä pieni osuus tuoretta kangasta.

Puusto on erikäisrakenteinen; ylispuina vanhoja mäntyjä, niiden alla mäntyä ja kuusta, nuorimmissa ikäluokassa enimmäkseen kuusta. Järeää lahoppuuta, sekä maa- että pystypuina, esiintyy melko runsaasti. Eteläpohjoissuuntainen polku halkoo kohteen itäosaa. Muuten aluskasvillisuus hyvin säilynyttä.

11. luo-3

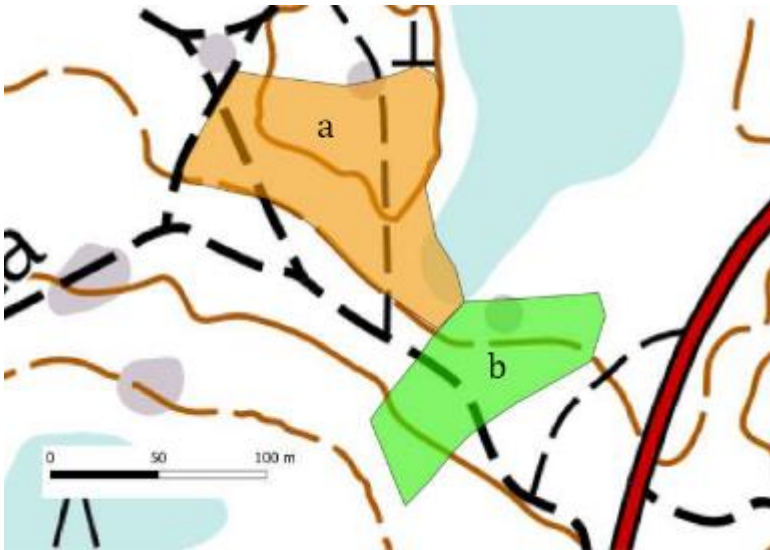
a) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet havupuuvalliset tuoret kankaat NT/VU

Metsä on kuusivaltainen, kuusen seassa pääasiassa koivua ja mäntyä. Puusto epätasaisesti jakautunutta ja erikäistä, mutta vanhat ylispuut puuttuvat. Lahoppuuta metsän käsittelemättömyyteen nähden melko vähän. Maasto on kivikkoista. Myös kookkaita siirtolohkareita esiintyy.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Sisämaan dyynimetsät DD/DD

Dyynit ovat kadottaneet paljolti alkuperäisen muotonsa hiekanoton takia. Pelkästään männystä koostuvaa puustoa on käsitelty voimakkaasti, koillisosassa myös avohakattu. Hiekkamonttujen reunoilla on hieman jäljellä luonnontilaisempaa metsää. Kasvupaikka on kuivaa ja karua kangasta. Hyväkuntoisia jäkäläpeitteitä on vähän jäljellä. Paljas dyynihiekka on esillä vanhoilla hiekanottopaikoilla. Muuttuneisuudestaan huolimatta huomionarvoinen kohde, koska kuuluu Itä-Uudenmaan ainoaan tunnettuun metsäiseen dyyniesiintymään (Kontula & Raunio 2018).

12. luo-3

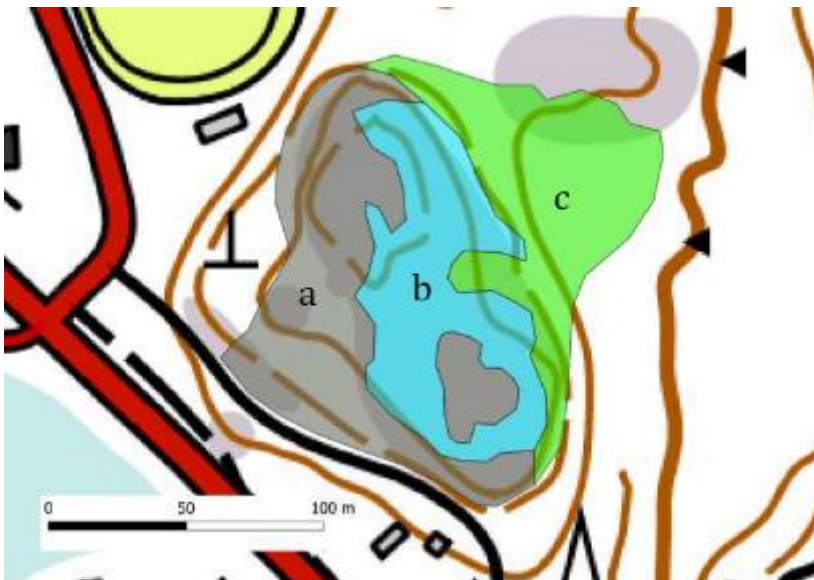
a) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet havupuuvaltaiset tuoret kankaat NT/VU, (varttuneet kuivahkot kankaat VU/EN)

Kuusi-mäntyvaltainen puusto on melko vaihtelevarakenteinen. Havupuiden seassa varttunutta rauduskoivua, alikasvoksena erityisesti kuusta ja melko runsaasti katajaa (*Juniperus communis*). Puuston kerroksellisuus on vajaata ja vanhat ylispuut puuttuvat. Lahopuuta esiintyy melko niukalti. Kuntorata halkoo kohdetta itä-länsisuunnassa.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Sisämaan dyynimetsät DD/DD

Puusto on varttunutta, tasaikäistä männikköä, todennäköisesti harvennuksen seurauksena. Länsikulmauksessa on polkujen risteyksessä pieni osuus, jossa kasvaa runsaasti taimikkoa. Lahopuuta esiintyy hyvin niukalti. Kasvupaikka on enimmäkseen kuivahko, osittain kuiva. Dyyni erottuu hyvin ympäröivästä maastosta ja on säästynyt hiekanotolta.

13. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Kalliometsät NT/NT

Puusto on käsittelemätöntä, eri-ikäistä, ja vanhoja puuyksilöitä tavataan. Kohteen 13a sisällä oleva hyvin luonnontilainen, puustoinen saareke kuuluu myös kohteeseen. Kasvillisuus on kohteella melko hyvin säilynyttä.

b) Luontotyyppi: Karut poronjäkälä-sammalkalliot LC/NT

Kallioalueella esiintyy laajahkoja tasaisia pintoja, mutta reunoilla on myös jyrkkiä, muutaman metrin pudotuksia. Ulkoilijat ovat talloneet laajalti jäkälä- ja sammalpintoja ja kuluttaneet kalliolle kasvittomia polkuja, mutta myös paremmin säilyneitä osuuksia löytyy.

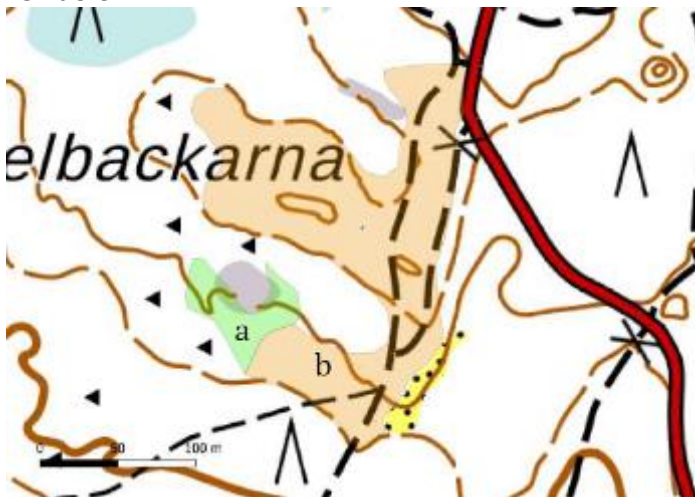
c) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat NT/VU

Kangasmetsäosuudella puusto on nuorehkoa ja tiheäkasvuista. Metsää ei ole harvennettu. Pääpuulajit ovat kuusi, rauduskoivu ja mänty. Myös hieman haapaa kasvaa niiden seassa. Osa männyistä on muita puita vanhempia, joten puusto on kehittynyt osittain kerrokselliseksi. Kallion reunoilla iäkäs puusto on yleisempää. Lahopuuta ei ole ehtinyt muodostua mainittavia määriä.

14. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU

Lehto on suurimmaksi osaksi lehtipuuvaltainen. Pääpuulajeja ovat rauduskoivu, tuomi, pihlaja ja vaahtera. Myös haapaa kasvaa paikka paikoin runsaasti. Vanhat männyt muodostavat paikoin ylispuukerroksen ja kohteelta löytyy myös kuusikkoinen osuus. Puusto on vaihtelevarakenteinen, mutta ei luontaisella tavalla. Kohteella on runsaasti entisiä talonpaikkoja, joten erilaisia viljelykarkulaisia ja -jäänteitä tavataan runsaasti. Istutuksista jäänteinä tavataan kirsikka- ja omenapuita. Lehto on paikoin melko runsalahopuustoinen. Pensastossa vadelma on yleisin laji, istutetuista pensaista tavataan angervoja (*Spiraea*), syreenejä (*Syringa*) ja ruusuja (*Rosa*). Myös haitalliset terttuselja (*Sambucus racemosa*) ja isotuomipihlaja (*Amelanchier spicata*) ovat levinneet kohteelle. Kenttäkerroksen kasvillisuus on sekoitus tuoreiden ja kuivien lehtojen yleisiä lajeja, rikkakasveja ja erilaisia viljelyjäänteitä tai -karkulaisia. Kotimaisista lehtokasveista tavataan yleisimpien lajien ohella koiranvehnä (*Elymus caninus*) ja sinivuokko (*Hepatica nobilis*). Vieraskasvilajeja esiintyy monta lajia, kuten ukkomansikka (*Fragaria moschata*) ja suikeroalpi (*Lysimachia nummularia*), haitallisiin kuuluvia ovat puistolemmikki (*Myosotis sylvatica*), komealupiini (*Lupinus polyphyllus*) ja kanadanpiisku (*Solidago canadensis*).

15. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat NT/VU

Knappelbackarnan dyynialueen yhteydessä sijaitseva luonnontilaisen kaltainen metsäkuvio. Puusto harventamaton ja kerroksellinen. Varttuneen kuusen joukossa kasvaa rauduskoivua ja niitä vanhempia mäntyjä. Hieman lahopuuta. Metsä paikoin soistunut.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Sisämaan dyynimetsät DD/DD

Knappelbackarnan dyynien kuivaa ja kuivahkoa kangasmetsää. Mäntyvaltainen, varttunut puusto on käsitelty tasarakenteiseksi. Dyynit ovat matalia ja erottuvat ympäröivästä maastosta melko heikosti. Kuntorata ja frisbeerata halkovat kohteen itäosaa. Länsiosa säästynyt paremmin kulutukselta. Luonnontilastaan heikentyneenäkin merkittävä kohde, koska on yksi Itä-Uudenmaan ainoan metsäisen dyynialueen maa-aineksen otolta säästyneistä osuuksista. Suuri osa dyyneistä on hävitetty hiekanotolla.

16. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat NT/VU

Fantsnäsmalmenin metsäalueen länsiosassa sijaitseva, luontaisesti kehittynyt nuoren metsän kuvio. Mäntyrauduskoivu-kuusisekapuusto on harventamatonta, tiheää. Kuusi muodostaa pääosan taimikosta. Puusto on epätasaisesti jakautunutta toisin kuin tämän ikäisissä metsissä yleensä. Aiempien puusukupolvien puita ei ole jäljellä, joten metsään ei ole ehtinyt kehittyä kunnollista kerroksellisuutta. Metsän pohja on kivikkoinen.

17. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Karut poronjäkälä-sammalkalliot LC/NT
Poronjäkäläpeitteet ovat laajalti talloutuneet ja kohdetta halkoo leveä, paljaaksi kulunut polku.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Karut poronjäkälä-sammalkalliot LC/NT
Samankaltainen laakea kallio kuin kohde 17a. Myös kasvillisuuden kuluminen on samaa tasoa kuin kohteella 16.

c) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet kuivahkot kankaat VU/EN, (vanhat kuivahkot kankaat EN/CR, varttuneet havupuuvaltaiset tuoret kankaat NT/VU)

Kasvupaikka on enimmäkseen kuivahko, mutta tuoreempaa pohjaa esiintyy mosaiikkimaisesti kuivahkon seassa. Mänty on selvä valtapuu, sen ohella kohteella kasvaa kuusta, rauduskoivua ja haapaa. Eteläisin osa on hyvin mäntyvaltainen. Pohjoisempaan seassa tavataan melko paljon nuorta koivua ja haapaa. Männyt ovat paikoin kilpikaarnaisia, joten niiltä osin metsä on luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaisesti vanhaa. Metsä on osittain hyvin luonnontilainen, mutta suurella osalla kohdetta on havaittavissa vanhoja kantoja harvennusten jäljiltä. Puusto on epätasaisesti jakautunutta ja pääasiassa kerroksellista. Järeää lahoppuuta on erityisesti keskiosissa runsaasti.

d) Uhanalainen luontotyyppi: Kalliometsät NT/NT

Mäntyvaltainen puusto on luonnontilainen, mutta järeät puuyksilöt puuttuvat ja lahoppuuta tavataan niukasti. Jyrkästi itään laskevassa rinteessä puusto on hieman vaihtelevampaa. Avokalliopintojen kasvillisuus on säästynyt voimakkaalta kulumiselta.

18. luo-1. Ls 29§

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan suojeltavia tervaleppäkorpia. EN luontotyyppi tervaleppäluhdat.

19. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Kalliometsät NT/NT

Pääpuulaji on mänty, lisäksi tavataan kuusta (*Picea abies*) ja rauduskoivua. Puusto ei ole erityisen vanhaa, mutta sitä ei ole käsitelty pitkään aikaan. Hakkuujälkiä ei ole juuri nähtävissä. Lahoppuuta esiintyy runsaasti. Pienten avokallioiden kasvillisuus hyvin säilynyt.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet havupuuvaltaiset tuoret kankaat NT/VU

Pääpuulajit kuusi, mänty ja rauduskoivu, itäreunalla myös haapaa. Vastaavalla tavalla pitkään luontaisesti kehittynyt. Puusto satunnaisesti jakautunut ja kerroksellinen, paikoin tiheikköinen. Pohja kivikkoinen.

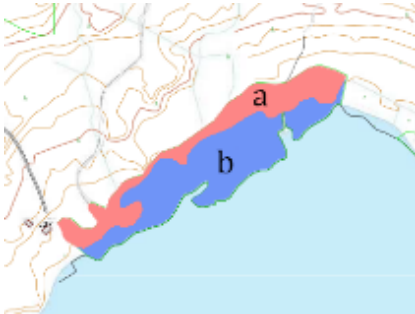
20. luo-1. Ls 29§ Ls 47§

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan suojeltava tervaleppäkorpi. EN luontotyyppi tervaleppäluhdat, NT luontotyyppi Itämeren kivikkoiset niittyraunnot. Uhanalaisen ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukaan erityisesti suojeltavan lajin elinympäristö.

21. luo-2. Ls 47§

Uhanalaisen ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukaan erityisesti suojeltavan lajin elinympäristö. NT luontotyyppi Itämeren kivikkoiset niittyraunnot.

22. luo-1. Ls 29§

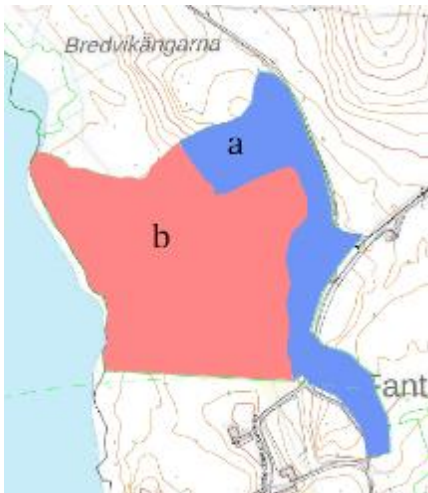
a) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot

Puusto tervaleppävaltainen, seassa lähinnä koivua ja tuomea. Puuston rakenne pääasiassa melko luontainen. Kenttäkerroksessa kasvavat runsaina tyypilliset lajit. Lehtoa on ojitettu, mutta ojat ovat alkaneet umpeutua.

b) Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan suojeltavia tervaleppäkorpia. EN luontotyyppi tervaleppäluhdat.

23. luo-1. Ls 29§ Ls 47§

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan suojeltava merenrantaniitty. Uhanalaisen ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukaan erityisesti suojeltavan lajin elinympäristö. CR luontotyyppejä: matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja saramerenrantaniityt, korkeakasvuiset merenrantaniityt.

24. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet havupuuvaltaiset tuoret kankaat NT/VU, (varttuneet kuivahkot kankaat EN/VU)

Pääpuulajit kuusi, mänty ja rauduskoivu. Länsireunalla laitumen rajalla myös haapaa ja raitaa (*Salix caprea*). Metsää ei ole käsitelty pitkään aikaan. Puusto epätasaisesti jakautunutta ja paljolti tiheää. Vanhoja kantoja kuitenkin monin paikoin näkyvissä. Metsä on varttunutta, vanhoja ylispuita tavataan vain vähän. Ohutta lahoppua esiintyy paikoin runsaasti. Kenttäkerros on aukkoinen. Länsiosassa osa kohteesta on kuivahkoa kangasta.

b) Fantsnäsin pohjoisia laidunmaita. CR luontotyyppejä: karut pienruohokedot, heinäkedot, lehtipuuhaat, metsälaitumet.

25. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Karut poronjäkälä-sammalkalliot LC/NT

Kalliot ovat pinnanmuodoiltaan vaihtelevampia kuin pohjoisempana samalla metsäalueella sijaitsevat. Ei

merkittäviä erityispiirteitä. Kuluminen on monessa kohtaa voimakasta ja leveitä kasvillisuudeltaan kuluneita polkuja esiintyy, mutta reunoilla myös hyvin säilynyttä jäkälä- ja sammalpeitettä.

26. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet kuivahkot kankaat VU/EN

Männikkö on iäkstä, lähellä uhanalaisuusarviointissa määritellyn vanhan rajaa (140 vuotta). Männyn ohella tavataan hieman rauduskoivua. Metsässä on jälkiä harvennuksista, mutta puusto on säilynyt vaihtelevan ikäisenä ja kokoisena. Saman ikäinen metsä Fantsnäntien eteläpuolella on rakenteeltaan yksipuolisempi.

27. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Karut poronjäkälä-sammalkalliot LC/NT

Kasvipeite on laajalti talloutunut ja kulunut kokonaan pois. Kallion reunamille on myös istutettu puutarhakasveja, kuten maksaruohoa (*Crassulaceae* sp.) ja vuorenkilpeä (*Bergenia* sp.).

28. luo-4. Ls 49§

Rågholmenin ja Korsholmenin merkittävä lepakkoalue. Merkittävä alue jolla sijaitsee tärkeä ruokailualue, sekä lepakoille soveltuvia lisääntymis-, levähdys- ja talvehtimispaikkoja. Rajaus on ohjeellinen, koska mm. metsänhoito vaikuttaa lepakoiden elinympäristöön niin että tarkat aluerajaukset saattavat muuttua nopeasti. Alueet rajauksen sisällä ja sen läheisyydessä, tulee lepakoiden elinympäristö huomioonottaa suunniteltaessa maisemaan ja luontoon liittyviä toimenpiteitä.

29. luo-3

Rågholmenin vanha metsä ja laidunmaat. CR luontotyyppiä: metsälaitumet, matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja saramerenrantaniityt, korkeakasvuiset merenrantaniityt.

30. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU

Varttunut puusto on koivuvaltainen. Metsän rakenne ei ole ehtinyt muuttua paljon luonnontilaisen kaltaiseksi. Puusto on ikäjakaumaltaan yksipuolista, melko harvaa ja lahoppuuta esiintyy vähän. Ojat reunustavat kohdetta. Kenttäkerroksessa heinät ovat hyvin runsaita.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon tuoreet lehtipuuvallaiset lehdot VU/VU, (rannikon kosteat leppälehdot NT/NT)

Puulajisto on monipuolinen; tervaleppä, vaahtera, tuomi, koivu, myös vähän kuusta ja vanhoja mäntyjä. Puusto on kerroksellinen ja melko runsaslahopuustoinen. Vanha oja halkoo kohdetta. Kenttäkerros on tyyppillinen.

c) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet kuivahkot kankaat VU/EN

Kohteella vallitsee melko vanha männikkö. Alla kasvaa runsaasti katajaa. Rakenteeltaan luontaisen suuntaan kehittänyt. Kenttäkerros on heinävaltainen.

d) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT

Puusto on epätyypillinen, sillä tervalepikon joukossa kasvaa runsaasti varttuneita mäntyjä, todennäköisesti istutettuina. Paikoin vadelmaa runsaasti. Kenttäkerroksessa vallitsevat kohteen itäosassa korkeat ruohot, kuten mesiangervo ja ranta-alpi ja karhunputki, lännessä nurmilauha on hyvin runsas.

e) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon tuoreet lehtipuuvallaiset lehdot VU/VU, (tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU)

Varttuneessa puustossa vallitsevia ovat koivu ja vaahtera, mutta joukossa on myös mäntyä, mahdollisesti istutettuna, pohjoisreunalla lisäksi vähän kuusia. Lahopuustoa esiintyy melko runsaasti.

f) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT

Kohteella kasvaa hieman nuorta, todennäköisesti istutettua mäntyä, muuten hyvin luonnontilainen. Vadelma ja korkeat ruohot, kuten kohteella 30d, ovat runsaita.

g) Uhanalainen luontotyyppi: Vanhat kuivahkot kankaat EN/CR, (varttuneet havupuuvallaiset tuoreet kankaat NT/VU)

Pääosa kasvupaikasta on kuivahkoa, mutta tuoretta pohjaa esiintyy mosaiikkimaisesti joukossa ja erityisesti itäreunalla. Suurella osalla kohdetta kasvaa vanhoja mänty-yliispuita, itäosassa kookkaita kuusia esiintyy yleisesti. Lehtipuusto, erityisesti koivu, reunoilla myös tervaleppä ovat runsaita. Alikasvoksessa kuusi ja pihlaja ovat tavallisia. Järeää lahpuuta, muun muassa mäntykeloja, esiintyy melko runsaasti. Harvennusjälkiä on nähtävissä suurella osalla kohdetta. Katajat, joista osa kookkaita, ovat yleisiä. Kenttäkerros monin paikoin heinikkoinen, mahdollisesti merkinä aiemmasta laidunnuksesta.

h) Uhanalainen luontotyyppi: Kosteat keskiravinteiset lehdot NT/NT, (rannikon kosteat leppälehdot NT/NT)

Puustossa vallitsevat varttunut tervaleppä, koivu, pihlaja ja mänty, joka voi olla istutettua. Metsää on harvennettu. Lahpuuta esiintyy kohtalaisia määriä. Aluskasvillisuudessa tavataan runsaina vadelmaa, mesiangervoa, karhunputkea, nurmilauhaa, paikoin myös suursaniaisia ja käenkaalia. Traktoriura halkoo kohdetta.

31. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT, (rannikon tuoreet lehtipuuvaltaiset lehdot VU/VU)

Tervalepän joukkoon on istutettu mäntyä. Puustoa harvennettu. Kuuluu kaava-alueen vastaavien lehtojen heikompaan puoliskoon. Osittain tuorepohjainen. Tällä osuudella muun muassa käenkaalia ja lillukkaa.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon tuoreet lehtipuuvaltaiset lehdot VU/VU

Puustossa varttuneet koivut, tervalepät, tuomet, mänyyt, pohjoisosassa myös kuuset yleisiä. Kantoja erottuu harvennusten jäljiltä. Lahopuuta esiintyy kohtalaisesti. Kuusta kasvaa monin paikoin myös alikasvoksena. Pensaskerroksessa vadelma ja taikinamarja, kenttäkerroksessa käenkaali, nurmilauha, metsäalvejuuri ja sananjalka runsaita.

c) Luontotyyppi: Tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU

Puusto varttunutta. Lehtipuista pihlaja, vaahtera ja koivu runsaimpia, lisäksi tavataan joitakin kookkaita mäntyjä. Metsää on harvennettu aikoinaan, mutta se on pääosin luonnontilaisen kaltaista. Pensastossa taikinamarja melko runsas, kenttäkerroksessa tavanomaisia tuoreen lehdon ruohoja, myös mustikkaa (*Vaccinium myrtillus*).

d) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT

Kostea tervalepikko muodostaa laajahkon kuvion lahden perukassa, länsiranta koostuu kapeasta vyöhykkeestä. Tervalepät ovat perukassa järeitä. Puusto on pohjoisosassa harvaa, ja harvennuksen jälkiä erottuu monin paikoin kohdetta. Lahopuuta tavataan niukanlaisesti. Pohjoisosassa on laajahko aukko, jossa esiintyy saniaislehtoa. Myös hieman korpikaislaa, mahdollisesti jäänteinä aiemmasta luhtakasvillisuudesta. Muuten kasvillisuus on tyyppillistä mesiangervoaltaista lehtoa.

e) Uhanalainen luontotyyppi: Kosteat keskiravinteiset lehdot NT/NT, (tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU)

Monimuotoinen varttunut puusto koostuu tervalepästä, vaahterasta, tuomesta, pihlajasta, koivusta ja kuusesta. Suuri osa kohteesta on saniaislehtoa, joka on hiirenporrasvaltainen. Tuoreen lehdon kenttäkerroksessa tavallisia lehtolajeja, lisäksi keltamo (*Chelidonium majus*) ja villiviini (*Parthenocissus* sp.).

f) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT

Puusto on harvaa, kookasta tervaleppää. Kohdetta halkoo leveä ja syvä oja. Kenttäkerroksessa nokkonen ja rönsyleinikki runsaita. Myös maahumala (*Glechoma hederacea*) muodostaa tiheää kasvustoa. Paikalla kasvaa useita haitallisia vieraslajeja; jättipalsami muodostaa laajan kasvuston, lisäksi tavataan valkokarhunköynnöstä ja jotakin asteri- (*Symphyotrichum* sp.) tai piiskulajia (*Solidago* sp.).

g) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT
Tervalepät ovat järeitä. Lukuun ottamatta pohjoisinta–läntisintä osaa pitkälle luonnontilaisen kaltainen. Harvennuksen jälkiä tosin erottuu suurella osalla kohdetta. Lahopuuta esiintyy niukasti. Vadelma pohjois- ja länsiosassa hyvin runsas. Kenttäkerros tyyppillinen suurruohoinen–heinäinen.

h) Uhanalainen luontotyyppi: Tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU, (kosteet keskiravinteiset lehdot NT/NT)
Pohjoisosassa mosaiikkimaisesti myös kosteaa lehtoa. Varttuneessa puustossa kuusi on tavanomaisten lehtipuiden (koivu, vaahtera, pihlaja, tuomi) ohella runsas. Itäreunalla myös mäntyä ja pohjoisosassa tervaleppää. Puustoa on harvennettu aiemmin, mikä on runsastuttanut pihlajaa. Pohjoisosassa paljon suursaniaisia (metsäalvejuurta ja soreahiirenporrasta). Kenttäkerros on itäosassa kulunut ja aukkoinen.

32. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Kosteet keskiravinteiset lehdot NT/NT, (tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU)
Entiselle niitylle tai viljelykselle kehittyntä lehtoa Pitkänityn koillispuolella. Varttunut puusto on aukkoista ja runsaimmat puulajit ovat rauduskoivu, pihlaja, vaahtera ja tuomi. Itä- ja pohjoisosassa ojen varsilla kasvaa pajuja. Kenttäkerros on pääasiassa heinävaltainen. Kohdetta halkovat lukuisat ojat. Jättipalsamia kasvaa kohteella monin paikoin. Kohteelta löytyy myös puutarhajätettä.

33. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Kalliometsät NT/NT
Tavanomaista varttunutta mäntyvaltaista kalliometsää ja pieniä avokallioita. Puusto ei ole aivan luonnontilainen, mutta kalliopintojen kasvillisuus on säilynyt melko hyväkuntoisena.

34. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Karut poronjäkälä-sammalkalliot
Valkon kalliokummuista korkein. Lakiosa on laakea, mutta länsirinne viettää melko jyrkästi Pitkänityntien suuntaan. Kasvillisuus on kalliolla hyvin kulunutta. Poron- ja hirvenjäkälät ja sammalikko ovat laajalti talloutuneita ja myös kokonaan paljaaksi kulunutta kalliopintaa esiintyy. Kalliolla on pystyssä muutamia kelomäntyjä.

35. luo-5. VI 11§ Ls 49§

Luontodirektiivin liitteen IV lajin, viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalue. Vesilain 11 §:n mukaan suojeltu enintään yhden hehtaarin laajuinen lampi.

Uhanalainen luontotyyppi: Suolammet NT/VU.

Kaava-alueen ainoa lampi. Vesi on tummaa ja runsashumuksista. Lampeen on kaivettu pohjoispuolelta oja, mutta se ei vaikuta nykyisellään merkittävästi vesitalouteen. Kelluslehtisistä kasveista lammessa tavataan pohjanlummetta ja ulpukkaa. Rannat ovat lähellä vesirajaa nevaisia, luhtaisia ja rämeisiä.

36. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Karut poronjäkälä-sammalkalliot LC/NT
Laakiot kalliopinnat ovat laajalti kuluneet kasvittomiksi. Poron- ja hirvenjäkäläpeitteitä hyvin vähän jäljellä. Kalliolla on paitsi kuljettu jalan, myös ajeltu mönkijällä. Kalliometsä on paikoin vanhapuustoista

37. luo-1

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan suojeltava hiekkaranta.

38. W/s. VI 11§

Vesilain 2. luvun 11 §:n mukaan suojeltu, enintään kymmenen hehtaarin laajuinen flada. Hemvikenin rantalinja on maastossa vaikeasti määritettävissä; maasto on etenkin pohjoisosassa alavaa ja todellinen rantalinja muuttuu paljon vedenpinnan vaihteluluiden seurauksena ja vuodenaajasta riippuen. Vesistön suojelualueeraja poikkeaa siksi virallisesta rantalinjasta.

39. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Vanhat kuivahkot kankaat EN/CR
Mäntyvaltainen, vanhapuustoinen kohde on luonnontilainen. Kookkaita katajia ja kuusialikasvosta tavataan männikön alla.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT, (tuoret keskiravinteiset lehdot VU/VU)
Kohde on melko harvapuustoinen, mutta ilmeisesti luontaisella tavalla. Tervalepän joukossa vähän vaahteraa ja koivua, länsiosassa myös kuusta kuivemmalla pohjalla. Vadelma kasvaa runsaana. Kenttäkerroksen kasvillisuus tyyppillinen.

40. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Vanhat kuivahkot kankaat EN/CR, (vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat EN/EN)

Hässjeholmenin rantoja kiertävä metsäkuvio, joka on yksi kaava-alueen luonnontilaisimmista ja näyttävimmistä. Kilpikaarnaiset mänyyt muodostavat ylispuuston, eri-ikäisenä sekapuuna kasvaa kuusta ja rauduskoivua. Puusto on yleisesti harvakasvuista ja taimikon määrä vaihtelee. Järeää lahopuuta esiintyy runsaasti. Katajaa tavataan yleisesti ja niiden joukossa on kookkaita pylväsmäisiä yksilöitä. Maasto on paikoin hyvin kivikkoista. Saaren eteläkärjessä on komea louhikko. Varpujen ohella kenttäkerroksessa on yleinen kangasmaitikka, rannan tuntumassa on myös heinikkoisia kohtia.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat NT/VU
Hässjeholmenin eteläosassa kivikkoisella pohjalla kasvavaa kangasmetsää, jota ei ole hoidettu muiden saaren tuoreiden kangasmetsien tapaan. Paikalla kasvava kuusikko on epätasaisesti jakautunutta ja kerroksellista, ei kuitenkaan kovin vanhaa. Lahopuuta esiintyy runsaasti. Aluskasvillisuus vähäistä.

41. sl-1. Ls 23§

Luonnonsuojelunlain 23§:n perusteella suojeltu luonnonmuistomerkki. Maisemallisesti merkittävä puu, "Barsaksen mänty".

42. W/s

Vesilain 2. luvun 11 §:n mukaan suojeltu enintään kymmenen hehtaarin laajuinen flada. Pääosin luonnontilainen flada. Fladan rajautuu eteläosastaan käytössä olevaan veneväylään, jota ruopataan säännöllisesti. Fladan molemmat salmet on ruoppattu, mutta muutoin lahti on luonnonmukainen.

43. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT, (tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU)
Länsireunalla ja eteläosassa myös tuoretta pohjaa. Kostea osuus tervaleppävaltainen, tuoreilla osuuksilla koivua ja mäntyä. Länsireunalla on kaksi kookasta kelomäntyä. Eteläosa on melko voimakkaasti käsitelty (harvennettu) ja puusto on nuorempaa. Eteläosassa lähellä rantaa on myös märkä, luhtainen osuus. Ruohovartinen lajisto on samaa kuin Tavistholmenin samankaltaisilla kohteilla. Kasvillisuus on kuitenkin suurella osuudella kohdetta muuttuneempaa. Valon lisääntyminen on saanut sananjalan, heinät ja vadelman runsastumaan.

44. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Vanhat kuivahkot kankaat EN/CR, (vanhat kuivat kankaat EN/CR, vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat EN/EN, kalliometsät NT/NT)

Kasvupaikka on pääasiassa kuivahko ja kuiva, pohjoispäässä on tuorepohjainen osuus. Keskiosissa metsä on kalliopohjaista. Vanha puusto on mäntyvaltaista ja enimmäkseen harvakasvuista. Männyin seassa kasvaa varttunutta rauduskoivua ja kuusta. Pohjoisosassa pihlaja runsas. Lähellä Tavistholmenin ja Korsholmenin välistä kannasta esiintyy selvimmän eri-ikäisrakennetta. Kuollut puusto koostuu lähinnä pystykeloista. Suurimmassa osassa metsäkaistaletta kenttäkerros on varpuvaltainen. Kohteella kulkee suosittu polku, joten kasvillisuus on tältä osin selvästi kulunutta. Kallioinen rinne laskee lähellä Korsholmenia jyrkästi mereen.

45. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon tuoreet lehtipuuvaltaiset lehdot VU/VU, (rannikon kosteat leppälehdot NT/NT)

Puusto lähellä rantaa tavanomaista kosteaa tervalepikkoa, etäämmällä rannasta tuoretta pohjaa, jolla myös joitakin koivuja ja kuusia. Rannalle on läjitetty ruoppausmassaa, joka on rajattu kohteen ulkopuolelle.

46. luo-4. Ls 49§

Lepakoille soveltuvia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja

47. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon tuoreet lehtipuuvaltaiset lehdot VU/VU, (rannikon kosteat leppälehdot NT/NT)

Rannassa tyypillinen kostea tervaleppävaltainen vyöhyke ja ylempänä vähän laajempi tuorepohjainen osuus. Tervalepikko melko järeää, mutta muuten tavanomaista. Jonkin verran esiintyy myös lahopuuta. Kostean lehdon kenttäkerros tyypillisesti suurruohovaltainen. Tuoreella pohjalla tervalepän lisäksi joitakin kuusia ja pihlajia.

48. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU, (rannikon kosteat leppälehdot NT/NT)
Kohde koostuu kapeasta kosteasta, tervalepikkoisesta rantalehdosta ja sekapuustoisesta tuoreesta osuudesta. Varttunut kuusi on tuoreella osuudella valtapuuna. Metsä ei ole aivan luonnontilainen, mutta vähän järeää lahoppuitakin esiintyy. Kenttäkerroksen kasvillisuudessa vallitsevat Tavistholmenissa vastaavilla kasvupaikoilla säännöllisesti tavattavat lajit. Rajautuu merenrantaan, joka on osittain niittyinen, ja havupuuvaltaisiin varttuneisiin kangasmetsiin.

49. SL-alue. Ls 29§ Ls 47§ Ls 49§

Korsholmen. Suojeluperusteet:

- EU:n luontodirektiiviin kuuluva ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi Boreaaliset luonnonmetsät.
- Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaan suojeltava tervaleppäkorpi.
- Uhanalaisen ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukaan erityisesti suojeltavan lajin elinympäristöjä.
- Luontodirektiivin liitteen IV lajin, pikkulepakon (VU) soidinalueita.
- NT sienen (korpinsokas) ja NT kasvin (ahokissankäpälä) kasvupaikat sekä harvinaisen kaiheorvokin kasvupaikka.
- EUROBATS-alueita (lepakoiden tärkeä ruokailualue)
- EN luontotyyppiä: vanhat kuivat kankaat, vanhat kuivahkot kankaat, vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat, tervaleppäluhdot.
- VU luontotyyppiä: tuoreet keskiravinteiset lehdot, rannikon tuoreet lehtipuuvaltaiset lehdot.
- NT luontotyyppiä: Itämeren kivikkoiset niityrannat, varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat, rannikon kosteat leppälehdot, kalliometsät.
- Maisemallisesti merkittäviä rantakallioita ja -kivikoita.

50. luo-2. Ls 47§

Tavistholmenin etelärannan vanhat metsät ja rantaniityt. Uhanalaisen ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukaan erityisesti suojeltavan lajin elinympäristöjä. EN luontotyyppi vanhat kuivahkot kankaat, NT luontotyyppi Itämeren kivikkoiset niityrannat.

51. luo-3

a) Uhanalainen luontotyyppi: Tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU, (kosteat keskiravinteiset lehdot NT/NT)

Varttunut puusto, jota on harvennettu, koostuu koivusta, kuusesta, männystä, haavasta ja rannassa tervalepäästä. Harventaminen näkyy heinittymisenä ja sananjalan runsautena.

b) Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT, (tuoreet keskiravinteiset lehdot VU/VU)
Puusto, jota on joskus harvennettu, on pääasiassa melko järeää tervaleppää. Pohjoisosassa tavataan myös tuoretta lehtoa, jossa kasvaa kuusta ja koivua. Suurin osa kasvillisuudesta on suurruoho- ja saniaisvaltaista

kosteaa lehtoa. Eteläreunalla kasvaa myös metsäkortetta. Pohjoisin osa on osittain korpinen. Lähellä rantaa lepikko on luhtainen. Rajautuu meren puolella pieneltä osin avoluhtaan, eteläpuolella kohteeseen 51a.

52. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat EN/EN

Kilpikaarnaisten mäntyjen seassa runsaasti varttunutta rauduskoivua ja muutamia isoja kuusia.

Metsä on menettänyt luontaisia rakennepiirteitään harventamisen seurauksena. Nuoremman polven puut puuttuvat lähes tyystin. Lahopuuta, lähinnä järeitä mäntykeloja, esiintyy kuitenkin runsaasti, minkä ansiosta kohde on luettu uhanalaiseksi luontotyyppiä.

53. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT

Puusto pääasiassa järeää tervalepikkoa, seassa myös koivua, pajuja sekä vähän kuusta ja haapaa. Puusto on enimmäkseen käsittelemätöntä, mutta vesitalouden muutokset ovat todennäköisesti vaikuttaneet siihen. Järeää lahopuuta esiintyy melko runsaasti. Pohjoisreunalla kulkee syvä oja. Aluskasvillisuus on pääasiassa hyvin rehevää. Nokkosen runsaus viittaa siihen, että kohteelle on tuotu maa-ainesta tai kasvijätettä. Haitallisista vieraslajeista paikalla esiintyy jättipalsamia ja valkokarhunköynnöstä.

54. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon kosteat leppälehdot NT/NT

Pääasiassa tervalepikkoista kosteaa lehtoa. Tervalepät ovat järeitä. Pohjoisreunalla kasvaa paikoin paljon koivua. Lehtoa itä-länsisuunnassa halkova syvä oja on muuttanut aluetta huomattavasti. Myös pieniä, huonommin toimivia oja esiintyy. Pohjoisreunalla on silti edelleen hyvin vetistä maastoa. Puusto on kohteella aukkoista. Lahopuuta tavataan paikoin hyvinkin runsaasti.

55. luo-4. Ls 49§

Vårdön merkittävä lepakkoalue. Merkittävä alue jolla sijaitsee tärkeä ruokailualue, sekä lepakoille soveltuvia lisääntymis-, levähdys- ja talvehtimipaikkoja. Rajaus on ohjeellinen, koska mm. metsänhoito vaikuttaa lepakoiden elinympäristöön niin että tarkat aluerajaukset saattavat muuttua nopeasti. Alueet rajauksen sisällä ja sen läheisyydessä, kuten myös saaren ja mantereen välisellä vesialueella, tulee lepakoiden elinympäristö huomioonottaa suunniteltaessa maisemaan ja luontoon liittyviä toimenpiteitä.

56. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon tuoreet lehtipuuvaltaiset lehdot VU/VU, (kosteat keskiravinteiset lehdot NT/NT)

Luoteisosa on alkuperäistä sekapuustoista tuoretta lehtoa, muu osuus kohteesta on syntynyt entiselle niitylle tai viljelykselle. Puusto on enimmäkseen harvaa ja varttuneen lehtipuuston ohella tavataan tiheää nuorta kuusikkoa, mikä viittaa alueen kuivumiseen. Koillisosassa kasvaa pääasiassa koivua, haapaa ja kuusta, muualla tervaleppää on paljon koivun joukossa. Puustoa on harvennettu, minkä jäljiltä koillisosassa on vanhoja puupinoja. Lahopuuta on koillisessa kohtalaisesti, muualla vähänlaisesti. Vanhat ojat reunustavat kohdetta ja kaakkoispäässä on myös syvämpi vetinen oja. Pensaskerroksen lajistoon kuuluvat vadelma, koiranheisi, taikinamarja ja terttuselja. Ruohovartisessa lajistossa on sekä tuoreen että kostean lehdon lajeja. Saniaisista tavataan runsaasti sananjalkaa ja metsäalvejuurta, lisäksi soreahiirenporrasta ja metsäkortetta, jotka ilmentävät korpikaislan ja suo-ohdakkeen (*Cirsium palustre*) ohella pohjavesivaikutusta.

57. luo-3

Uhanalainen luontotyyppi: Rannikon tuoreet lehtipuuvaltaiset lehdot VU/VU, (rannikon kosteat leppälehdot NT/NT)

Vårdönniemen kärjessä Kaskirannantien pohjoispuolella sijaitseva lehtokaistale. Varttunut puusto on monilajinen (tervaleppä, koivu, haapa, kuusi), mutta luontaisen metsän rakennepiirteitä ei juuri esiinny, vaan metsä on käyttöhistorian jäljiltä aukkoinen.

58. W/s. VI 11§

Vesilain 2. luvun 11 §:n mukaan suojeltu enintään kymmenen hehtaarin laajuinen flada.

59. W/s. VI 11§

Vesilain 2. luvun 11 §:n mukaan suojeltu enintään kymmenen hehtaarin laajuinen flada.